

Ein cyf/Our ref – PO/HIDCC/0270/25

Andrew RT Davies AS
Y Cadeirydd
Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig
Senedd Cymru
SeneddEconomi@senedd.cymru

1 Gorffennaf 2025

Annwyl Andrew,

Diolch am eich llythyr, dyddiedig 3 Mehefin. Gallaf gadarnhau eich bod yn gywir yn eich sylwadau, yng nghyd-destun trafodaethau parhaus ar gytundeb SPS rhwng y DU a'r UE, y bydd angen ystyried gweithredu'r Model Gweithredu Targed Ffiniau (BTOM) yn y dyfodol, a bydd angen i ni hefyd leihau unrhyw wahaniaethu pellach o'r UE.

Mae'r gwaith hwn eisoes ar y gweill: efallai bod y Pwyllgor wedi nodi, er enghraifft, bod Defra a'r llywodraethau datganoledig wedi cyhoeddi na fydd gwiriadau ar fewnforion ffrwythau a llysiau yn cael eu cyflwyno, wrth ddisgwyl am gytundeb gyda'r UE.

Er bod unrhyw gytundeb SPS y DU/UE yn y dyfodol yn debygol o droi rheolau BTOM yn ôl mewn perthynas â fewnforion o'r UE, mae angen o hyd i adolygu mesurau bioddiogelwch a diogelwch bwyd ar gyfer ardaloedd a allai barhau o fewn cytundeb o'r fath. Bydd y gwaith hwn a'r trafodaethau parhaus gyda'r UE yn penderfynu ar yr angen am reolaethau masnach pellach yn ystod gweddill y chweched Senedd. Unwaith y bydd amserlen ar waith, byddaf yn hapus i roi diweddariad i chi.

Rwy'n rhagweld y bydd angen newidiadau deddfwriaethol sylweddol, ond ni fydd y manylion llawn yn glir nes y ceir cytundeb. Serch hynny, mae'n bwysig bod swyddogion yn Llywodraeth Cymru a'r DU yn dechrau ystyried sut i wneud unrhyw newidiadau angenrheidiol. Bydd cydlynw da yn hanfodol, a bydd goblygiadau o ran adnoddau, gan gofio'r llwyth gwaith sylweddol o ganlyniad i newidiadau tebyg ar gyfer Brexit o ran rheoliadau SPS.

Rwyf wedi darparu ymateb isod i weddill y cwestiynau.

I ba raddau, os o gwbl, mae'r cytundeb Dealltwriaeth Gyffredin yn gofyn am newid ymagwedd at weithredu'r BTOM, gan gynnwys newidiadau i'r amserlen a grybwyllir uchod:

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Huw.Irranca-Davies@llyw.cymru
Correspondence.Huw.Irranca-Davies@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae'n bwysig nodi bod y gofynion presennol yn parhau i fod yn berthnasol nes bod unrhyw gytundeb yn cael ei gwblhau a'i weithredu.

Mae'n debygol y bydd y BTOM yn dirwyn y broses yn ôl mewn perthynas â mewnforion SPS o'r UE, fodd bynnag, nid yw'r cytundeb Dealltwriaeth Gyffredin ei hun yn newid y BTOM yn uniongyrchol ond yn hytrach yn awgrymu dull pragmatig o'i weithredu, i leihau gwariant dibwys, atebolrwydd a gwahaniaethu pellach o reolau'r UE y byddai angen eu hail-alinio yn dilyn unrhyw gytundeb gyda'r UE.

Wrth i amserlenni ar gyfer trafodaethau a gweithredu dilynol ddod yn gliriach, byddwn yn gallu pennu trefniadau bioddiogelwch a diogelwch bwyd priodol yn y cyfamser. Rwy'n ymrwymedig i sicrhau lefel dderbyniol o warchod bioddiogelwch.

Sut mae'r llywodraethau'n gweithio gyda'i gilydd ar y newid mewn dull gweithredu, os o gwbl, sy'n ofynnol gan y cytundeb Cyd-ddealltwriaeth:

Mae Llywodraeth y DU wedi datgan ei bwriad i weithio ar y cyd â'r llywodraethau datganoledig i baratoi ar gyfer trafodaethau gyda'r UE. Mae gweinidogion a swyddogion yn ymgysylltu trwy ddulliau rhynglywodraethol sefydledig, gan gynnwys y Grŵp Rhyngweinidogol ar gyfer Cysylltiadau â'r UE, Grŵp Rhyngweinidogol EFRA a'r Grŵp Rhyngweinidogol ar gyfer Masnach ac rydym wedi ategu hyn gyda thrafodaethau pedair-ochrog penodol ar y goblygiadau i'r BTOM. Mae'r cydweithrediad hwn yn hanfodol i sicrhau bod trafodaethau yn adlewyrchu buddiannau Cymru a chymwyseddau datganoledig, yn enwedig ym meysydd iechyd y cyhoedd ac anifeiliaid.

Ar lefel swyddogol mae Grŵp Ymadael â'r UE ffurfiol sy'n cyfarfod i drafod cytundeb SPS. Mae swyddogion hefyd yn cwrdd â swyddogion Defra yn wythnosol yn fwy anffurfiol i drafod cynnydd ac ymgysylltu rhwng llywodraethau'r DU.

Pa oblygiadau sydd yna, os o gwbl, i barodrwydd Safleoedd Rheolaethau'r Ffin sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd:

Fe wyddoch fod Safle Rheolaethau'r Ffin Caergybi (BCP) bron â'i gwblhau, felly nid yw'r Ddealltwriaeth Gyffredin yn newid ei raglen adeiladu, ond rwy'n cadw'r goblygiadau i'n paratoadau o dan adolygiad. Bum yn trafod hyn yn fy natganiad diweddar i'r Senedd a byddaf yn hapus i drafod hyn ymhellach pan fyddaf yn ymddangos gerbron y Pwyllgor ar 17 Gorffennaf. Fodd bynnag, hyd nes y bydd gennym fanylion terfynol unrhyw gytundeb SPS, bydd yn amhosibl bod yn bendant ynglŷn â'n hangen am BCPs yn y dyfodol, felly bydd angen i ni gadw llygad ar hyn.

Barn Llywodraeth Cymru ar ddarpariaethau SPS yn y Ddealltwriaeth Gyffredin:

Yr UE yw ein marchnad allforio bwyd-amaeth bwysicaf yn ôl gwerth gwerthiant felly rwy'n croesawu mesurau sy'n lleihau rhwystrau ar gyfer symudiadau bwyd amaeth ac yn diogelu masnach. Bydd hefyd yn dileu'r cymhlethdodau ar gyfer mewnforynion i Gymru a achosir gan y gwahaniaeth rhwng nwyddau lwerddon neu'r UE a Nwyddau Cymwys Gogledd Lwerddon a thriniaeth wahanol pan nad oes ffordd dryloyw o adnabod yr olaf.

Mae gan Gymru ddiddordeb cryf mewn cynnal safonau glanweithdra a ffytoiechydol uchel (SPS), ar gyfer iechyd y cyhoedd a pharhad masnach. Byddaf yn parhau i weithio gyda Llywodraeth y DU ar sut y bydd darpariaethau SPS yn y Ddealltwriaeth Gyffredin yn cael eu trafod, yn enwedig mewn meysydd sy'n dod o fewn cymhwysedd datganoledig.

Rydym yn cefnogi dileu rhwystrau i fasnach ond rhaid i ni barhau i warchod rhag clefydau a sicrhau bod gennym fesurau ar waith sy'n darparu lefel dderbyniol o warchod bioddiogelwch. Mae holl Brif Swyddogion Milfeddygol a Phrif Swyddogion Iechyd Planhigion Prydain Fawr yn cytuno bod y risg o blâu a chlefydau yn Ewrop wedi cynyddu ers i ni adael yr UE. Mae nifer cynyddol o achosion o glefydau anifeiliaid hysbysadwy yn Ewrop, gan gynnwys Clwy'r Traed a'r genau, clwy'r moch Affricanaidd (ASF), peste des petits ruminants (PPR) a lledaeniad plâu planhigion fel Xylella. Mae cynddaredd cŵn yn parhau i fod yn endemig mewn nifer o wledydd yr UE.

Rwy'n parhau i fod yn ymrwymedig i sicrhau bod unrhyw newidiadau sy'n deillio o'r Ddealltwriaeth Gyffredin yn cael eu rheoli mewn ffordd sy'n diogelu bioddiogelwch a iechyd y cyhoedd, yn cynnal cymhwysedd datganoledig, yn diogelu buddiannau economaidd Cymru, ac yn cefnogi fframwaith ffiniau effeithlon a gweithredadwy.

Barn Llywodraeth Cymru ar y darpariaethau penodol sy'n ei gwneud yn ofynnol i Brydain Fawr alinio'n ddeinamig â safonau SPS yr UE

Rydym yn cefnogi Llywodraeth y DU i geisio cytundeb SPS gyda'r UE, ar ran y Deyrnas Unedig gyfan.

Fodd bynnag, o ystyried natur ddatganoledig materion glanweithiol a ffytoiechydol, bydd cydweithredu rhwng Llywodraeth y DU a llywodraethau datganoledig yn hanfodol ac mae ein cefnogaeth yn dibynnu ar ymgysylltu ystyrllon wrth gynllunio, trafod a gweithredu cytundeb.

Rydym bob amser wedi rhagweld y byddai angen i unrhyw gytundeb fod yn seiliedig ar ryw fath o aliniad deinamig. Mewn egwyddor, rydym yn cefnogi'r model hwnnw, yn amodol ar ddarpariaethau eraill y mae angen eu sicrhau mewn trafodaethau yn y dyfodol, er enghraifft ynghylch eithriadau penodol i'r cytundeb a mynediad i systemau a chronfeydd data yr UE.

Rydw i a'm cydweithwyr wedi cefnogi'n aliniad agosach â safonau SPS yr UE yn gyson, gan ei ystyried fel cam ymarferol i gynnal masnach ddi-dor mewn sectorau hanfodol a lleihau gwahaniaethau rheoleiddiol.

Dadansoddiad cychwynnol Llywodraeth Cymru o'r Ddealltwriaeth Gyffredin mewn perthynas â symudiadau rhwng Cymru ac ynys Iwerddon, gan gynnwys symudiadau Gogledd Iwerddon-Cymru ac i'r gwrthwyneb

Hyd nes y bydd gennym gytundeb terfynol, ni allwn gadarnhau'r gofynion ar gyfer symudiadau rhwng Cymru ac ynys Iwerddon. Serch hynny, rydym yn rhagweld bod angen llawer llai o wiriadau. Ar yr amod y cynhelir bioddiogelwch, bydd unrhyw symleiddio ar y gwiriadau ar fewnforion o ynys Iwerddon, ynghyd â gwell eglurder ar symudiadau nwyddau Gogledd Iwerddon drwy Iwerddon ac i mewn i Brydain Fawr, o fudd i Gymru, ac yn enwedig Porthladd Caergybi.

Rwyf yn edrych ymlaen at ddarparu tystiolaeth pellach ar 17 Gorffennaf.

Yn gywir,

Huw Irranca-Davies AS/MS

Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd
a Materion Gwledig

Deputy First Minister and Cabinet Secretary for Climate Change and Rural Affairs